

Železna cesta 16, 1000 Ljubljana
01 4735 531
gp@zagovornik-rs.si

Ministrstvo za notranje zadeve
Gospod Boštjan Poklukar, minister

Štefanova ulica 2
1501 Ljubljana
E: gp.mnz@gov.si

Številka: 0706-2/2024/1
Datum: 23. 2. 2024

Zadeva: Priporočilo Zagovornika načela enakosti glede ukrepov za ljudi z invalidnostmi, ki zdravniške stavke ne morejo podaljšati voznških dovoljenj

Spoštovani minister gospod Poklukar,

Zagovornik načela enakosti na podlagi 21. člena Zakona o varstvu pred diskriminacijo zaradi spoštovanja prepovedi diskriminacije, varstva pred njo ter zagotavljanja učinkovitega uživanja pravice do enakega obravnavanja v povezavi s pravico do neodvisne osebne mobilnosti Ministrstvu za notranje zadeve (MNZ) izdaja priporočilo.

Nanaša se na dejstvo, da je v času zdravniške stavke v okviru Univerzitetnega rehabilitacijskega inštituta Republike Slovenije Soča omejeno delovanje Ambulante za voznike s posebnimi potrebami, zaradi česar se ne opravljajo vsi zdravniški pregledi kandidatov za voznike, kontrolni pregledi voznikov in pregledi za podaljšanje zdravniškega spričevala za voznike, ki potrebujejo prilagoditev osebnega vozila, torej za ljudi z invalidnostmi.

Zagovornik načela enakosti priporoča MNZ, da zagotovi, da bo ljudem z invalidnostmi s poteklim voznškim dovoljenjem zaradi zagotavljanja njihovih osnovnih pravic vseeno dovoljeno voziti v času, ko veljavnosti dovoljenja ne morejo podaljšati zaradi stavke zdravnikov.

Naprašamo vas, da nas v petih dneh od prejema tega dopisa obvestite o upoštevanju priporočila.

S spoštovanjem,

Miha Lobnik
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Poslano:

- naslovníku (po e-pošti),
- zbirka dok. gradiva.

V vednost:

- Ministrstvo za zdravje (gp.mz@gov.si)
- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (gp.mddsz@gov.si)
- Svet za invalide RS (svetzainvalide-rs.mddsz@gov.si)
- Varuh človekovih pravic (info@varuh-rs.si)
- Nacionalni svet invalidskih organizacij Slovenije (info@nsios.si)
- Nevladnim organizacijam (po seznamu)

Priloga:

- Utemeljitev strokovne službe Zagovornika št. 0706-2/2024/1
- Priporočilo Zagovornika načela enakosti URI Soča glede zagotovitve pregledov za pridobitev ali podaljšanje zdravniškega spričevala za voznike z invalidnostmi v času zdravniške stavke

1.

Zagovornik načela enakosti MNZ priporoča, da zagotovi, da bo ljudem z invalidnostmi s poteklim vozniškim dovoljenjem zaradi zagotavljanja njihovih osnovnih pravic vseeno dovoljeno voziti v času, ko veljavnosti dovoljenja ne morejo podaljšati zaradi stavke zdravnikov.

Ambulanta za voznike s posebnimi potrebami na Univerzitetnem rehabilitacijskem centru Soča (URI Soča) je edina ambulanta v Sloveniji, kjer opravljajo obvezne zdravniške preglede, ki jih mora opraviti vsaka oseba s statusom invalida. Gre za tiste osebe, ki uporabljajo prilagojeno vozilo pred podaljšanjem vozniškega dovoljenja. O sposobnosti za vožnjo v tej ambulanti osebi izdajo potrdilo oziroma spričevalo. V času zdravniške stavke ta ambulanta deluje omejeno, zato teh potrdil vozniki osebnih vozil z invalidnostmi ne morejo pridobiti. To pomeni, da ne morejo podaljšati vozniškega dovoljenja, ki je pogoj za udeležbo v cestnem prometu. Vozniki s statusom invalida, ki jim je vozniško dovoljenje poteklo oziroma so tik pred tem, bi zato lahko zaradi omejenega delovanja ambulante utrpeli resne posledice.

Ta negativen učinek stavke zdravnikov je zelo daljnosežen, povezan je z invalidnostjo teh ljudi in ni primerljiv z morebitnim nezagotavljanjem takih zdravniških potrdil v času stavke vsem drugim ljudem. Slednji taka potrdila (npr. glede vožnje z očali) tudi v času stavke, pa tudi nasploh lahko pridobijo pri zdravnikih v zasebnem sektorju. Pri merjenju učinka je ključno, da je zaradi zelo slabe dostopnosti javnega potniškega prometa (bodisi vozil bodisi infrastrukture, kot so postaje, sanitarije) za veliko ljudi z invalidnostmi edina izbira za mobilnost ta, da uporabljajo svoje lastno vozilo. To sicer zakonodaja sistemsko ureja, npr. glede mobilnosti študentov so v primeru nedostopnosti javnega prevoza na voljo subvencije za stroške uporabe vozila. Druge javne storitve torej ne morejo povsem kompenzirati teh posledic. Vse druge rešitve nastale situacije (pomoč pri prevozu s strani svojcev ali drugi, specializirani prevozi invalidskih organizacij, komercialni taksi prevozi) pomenijo neenakovredno rešitev. Pomenijo tudi odvisnost ljudi z invalidnostmi od drugih oseb, tudi če je alternativna rešitev sploh uresničljiva, pa ni (npr. stroški taksi prevozov).

Če so ljudje z invalidnostmi že nasploh v manj ugodnem položaju glede svoje mobilnosti kot drugi, opisani kontekst zdravniške stavke in zavezujoča pravila o veljavnih vozniških dovoljenjih kot nujnem pogoju za udeležbo v prometu tiste, ki bi sicer lahko vsaj sami vozili, zapostavljajo še bolj. Ljudje, ki se soočijo z omejenim delovanjem navedene ambulante, imajo tako le dve realni izbiri: še naprej lahko vozijo brez veljavnega vozniškega dovoljenja, a s tem tvegajo morebitne sankcije za kršitev pravil o udeležbi v prometu, ali pa ostanejo brez možnosti lastne, neodvisne osebne mobilnosti. Pomanjkljiva mobilnost ima lahko zelo negativne učinke na njihove pravice. Ne le za samo mobilnost kot tako in svobodo gibanja, ampak tudi za zaposlitev, možnost opravljanja poklica, za izobraževanje, morebitno zdravljenje izven kraja bivanja, za preskrbo z osnovnimi življenjskimi dobrinami ipd. Omeji lahko torej cel sklop zelo pomembnih pravic in svoboščin, posledice pa so lahko nepopravljive ali težko popravljive.

Razlogi za takšno stanje so objektivno na strani države. Ravnanje izvira iz ravnanja URI Soča kot javne ustanove, ki opravlja javne storitve, država pa ga je sama določila za edino ustanovo za izdajanje omenjenih potrdil. To velja ne glede na morebitno zakonitost stavke (razlogov zanjo).

Velja pa tudi, če je podana protipravnost takšne oblike izvajanja zdravniške stavke oseb, ki so javni uslužbenci. Nedostopnost javnega prometa je posledica premalo skrbnega delovanja države v daljšem časovnem obdobju.

Zagovornik je v okviru priprave posebnih poročil o nedostopnosti javnega medkrajevnega avtobusnega prevoza za gibalno in senzorno ovirane¹ na podlagi podatkov Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (MOPE) ter informacij nevladnih organizacij ugotovil, da država povečini ne izpolnjuje zakonskih obvez² iz Zakona o izenačevanju možnosti invalidov³ (ZIMI) in je javni avtobusni prevoz ljudem z invalidnostmi pretežno nedostopen.

Omejeno delovanje navedene ambulante v tem kontekstu ogroža pravico do enake obravnave ljudi z invalidnostmi. Razlogi za tako stanje so v celoti izven vpliva oseb z invalidnostmi, to zanje predstavlja višjo silo. Vozniki z invalidnostmi zgolj zaradi tega ne morejo predložiti potrdil, ki bi jim omogočila podaljšanje voznških dovoljenj.

Pravica do stavke tistih, ki stavkajo, nikakor ni hierarhično višje ali bolj zavarovana, kot so druge pravice drugih ljudi. To posebej velja za stavke v nekaterih poklicih in za možne posledice, zlasti za tiste ljudi, ki so v posebno ranljivih položajih. Država je dolžna z normativnimi, političnimi, pa tudi s praktičnimi ukrepi zavarovati vse pravice v kar največji meri. Zato ne sme dopuščati, da se s stavkami v kritičnih panogah krši pravice drugih ljudi.

Država je po Ustavi RS in Konvenciji o pravicah invalidov vselej, tudi v pogojih stavk, zavezana, da se sama vzdrži vsake diskriminacije zaradi invalidnosti pri uživanju človekovih pravic in svoboščin in to pri svojem oblastnem odločanju, kot tudi pri vseh svojih storitvah, tako zdravstvenih, upravnih, kot tudi pri izpolnjevanju svoje obveznosti, da ljudem zagotavlja uresničevanje največje mogoče samostojno (neodvisne) osebne mobilnosti. Ljudje z invalidnostmi so v nastali situaciji v posebej ranljivem položaju. Zanje bi morale veljati prednostno, strožje varstvo njihovih pravic, ne pa, da se lahko na njihovih plečih dodatno lomijo posledice stavke. Diskriminacijo glede pravice do mobilnosti in drugih s tem povezanih pravic je država gotovo dolžna tudi sistemsko preprečevati (primerjaj z urejanjem položaja otrok in starejših v času zdravniških stavk po drugi alineji drugega odstavka 46. člena Zakona o zdravniški službi). Prav tako ima država obveznost tudi v takih situacijah zavarovati pred diskriminacijo s strani tretjih oseb (zdravnikov kot posameznikov ali njihovih stanovskih organizacij).

Zagovornik priporoča začasne rešitve za izvajanje storitev ambulante URI Soča (glej priporočilo v prilogi). Vendar je smiselno predvideti tudi druge rešitve, nenazadnje zaradi tega, ker stanje traja že več kot mesec dni in so negativne posledice za navedene voznike že lahko nastopile.

Zato Zagovornik MNZ priporoča, da tudi samo sprejme ustrezne ukrepe, ki bi preprečili, da bi ljudje z invalidnostmi v opisanem položaju ostali brez neodvisne osebne mobilnosti.

Nadzor nad izvajanjem zakonodaje glede pogojev za udeležbo v prometu naj zato z ustreznimi navodili Policiji prilagodi tako, da ta v opisanih primerih ne bi uporabila pooblastil

---

¹ Posebni poročili sta dostopni na: <https://zagovornik.si/izdelki-zagovornika/posebna-porocila/>.

² Skladno z 38. členom ZIMI je skrajni rok za ustrezno prilagoditev avtobusov za prevoz potnikov z invalidnostmi v cestnem prometu z namenom zagotavljanja dostopnosti potekel 11. decembra 2020. MOPE do zdaj še ni sprejelo standardov ali pravil glede tega, kakšne lastnosti konkretno morajo imeti avtobusi, da bi izpolnili zahtevo po dostopnosti za gibalno in senzorno ovirane osebe, kot to zahteva ZIMI v 16. členu. Prav tako ministrstvo ni sprejelo standardov ali pravil glede števila avtobusov, ki bi jih izvajalec koncesije moral prilagoditi, da bi zadostil zahtevi po dostopnosti avtobusnega prevoza za ljudi z invalidnostmi. Posledično ministrstvo tudi ne vodi evidence oziroma ne opravlja nadzora nad tem, ali so avtobusi, s katerimi se izvaja koncesija, ustrezno prilagojeni potnikom z invalidnostmi.

³ Zakon o izenačevanju možnosti invalidov (Uradni list RS, št. 94/10, 50/14 in 32/17). Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4342>.

za pregon prekrškov zoper ljudi, ki niso mogli podaljšati voziškega dovoljenja zaradi višje sile oziroma stavke na URI Soča.

Pravna podlaga za to je v Zakonu o prekrških, ki v 6a. členu določa, da za prekršek neznatnega pomena šteje prekršek, ki je bil storjen v okoliščinah, ki ga delajo posebno lahkega in pri katerem ni nastala oziroma ne bo nastala škodljiva posledica ali je ta neznatna. To mdr. po 51. členu navedenega zakona omogoča, da se takih ravnanj ne preganja, druge določbe pa omogočajo, da se morebitni že uvedeni postopki na tej podlagi ustavijo.